

компетенції та прав, що надаються конкретним органам виконавчої влади. З цієї точки зору недотримання вимоги правомочності правових актів державного управління поставатиме водночас і як порушення компетенції тих органів виконавчої влади, які ці акти видали.

КОЗАЧУК Д. А.

Національного університету «Одеська юридична академія»
доцент кафедри адміністративного та фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент

ОЗНАКИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Адміністративна відповідальність є специфічною формою негативного реагування з боку держави в особі її компетентних органів на відповідну категорію протиправних проявів, згідно з якою особи, які їх вчинили, повинні дати за свої неправомірні дії і понести за це адміністративні стягнення у встановлених законом формах і порядку (Герасименко Е. С. Питання реформування інституту адміністративної відповідальності / Е. С.: Автореф. дис.... к.ю.н. — К., 2000. — С. 16).

Окрім особливостей, які характеризують адміністративну відповідальність як різновид юридичної відповідальності, адміністративній відповідальності державних службовців властиві також окремі специфічні риси. Передусім, слід відзначити, що державні службовці підлягають адміністративній відповідальності на загальних засадах і як спеціальні суб'єкти. Як спеціальні суб'єкти адміністративної відповідальності державні службовці вчиняють правопорушення, пов'язані з їхньою службовою діяльністю, причому такі правопорушення не завжди є «корупційно спрямованими».

Особливістю адміністративної відповідальності державних службовців є її зв'язок з дисциплінарною відповідальністю. Підтвердженням наявності такого зв'язку є норми профільних законів у сфері державної служби, зокрема, ст. 14 Закону України «Про державну службу» 1993 р. визначає, що «дисциплінарні стягнення застосовуються до державного службовця за... вчинок, який порочить його як державного службовця або дискредитує державний орган, в якому він працює» (Про державну службу України: Закон України від 16.12.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 52. — Ст. 490). Коментуючи цю норму, Л. Р. Біла-Тіунова зазначає, що проступком, який ганьбить честь і гідність державного службовця є навмисне порушення закону

(Закон України про державну службу : Науково-практичний коментар / С. В. Ківалов, Л. Р. Біла. — О. : Фенікс, 2009. — С. 76), відтак, ці порушення можуть бути передбачені КпАП України. Більш однозначно на зв'язок між адміністративною і дисциплінарною відповідальністю вказує ст. 5 Дисциплінарного статуту органів внутрішніх справ України. Згідно з її положеннями особи рядового і начальницького складу, яких в установленому законодавством порядку притягнуто до адміністративної, кримінальної або матеріальної відповідальності, водночас можуть нести і дисциплінарну відповідальність згідно з цим Статутом (Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України : Закон України від 22.02.2006 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2006. — № 29. — Ст. 245). У Законі України «Про державну службу» 2011 р. законодавцем передбачено перелік підстав притягнення державного службовця до дисциплінарної відповідальності, серед яких у ст. 52 закріплено невиконання або неналежне виконання посадових обов'язків; порушення правил професійної етики державного службовця; нежиття передбачених законом заходів щодо усунення конфлікту інтересів. Наведені підстави також корелюються з окремими складами адміністративних правопорушень, зокрема, ст. 172⁷, 186³, 188³⁹, 188⁴¹ КпАП України.

Порядок притягнення державних службовців до адміністративної відповідальності також характеризується відмінними рисами. Так, передусім слід відзначити, що як правило, притягнення державного службовця до адміністративної відповідальності здійснюється у судовому порядку. Також варто відзначити, що проходження процедури у справах щодо адміністративного правопорушення, скоєного державним службовцем, містить у собі окремі етапи, які відсутні у провадженні відносно особи, яка не є державним службовцем, наприклад, внесення інформації у Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні правопорушення, що формується та ведеться Міністерством юстиції України (Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні правопорушення : Наказ Міністерства юстиції України від 11.01.2012 р. // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0028-12>).

Адміністративна відповідальність державних службовців характеризується специфікою нормативного регулювання. Безперечно, основним нормативно-правовим актом, який регулює це питання є Кодекс України про адміністративні правопорушення. Саме цей акт містить конкретні склади адміністративних правопорушень, встановлює санкції за їх вчинення та регулює процедуру притягнення державного службовця до адміністративної відповідальності. Водночас, норми КпАП України містять посилання на Закон України «Про засади запобігання

і протидії корупції» від 7.04.2011 р. (Про засади запобігання і протидії корупції : Закон України від 7.04.2011 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2011. — № 40. — Ст. 404), в якому визначаються особи, які підлягають адміністративній відповідальності за вчинення правопорушень, передбачених Главою 15А. Звертає на себе увагу і те, що формулювання визначень, які використовуються в КпАП України щодо корупційних правопорушень випливають із норм Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції». При кваліфікації правопорушення враховуються також положення Закону «Про державну службу» та нормативно-правових актів, якими регулюється відповідні правовідносини, зокрема, положень про органи державної виконавчої влади, в яких визначено права і обов'язки державних службовців, Законів України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про державну таємницю» та ін.

БОНДАРЕНКО К. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри адміністративного та фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент

ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ ЮСТИЦІЇ ЯК ОБ'ЄКТА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Термін «юстиція» у перекладі з латинської (*justitia*) означає «справедливість, законність». Саме на органи юстиції покладається реалізація та практичне виконання державної правової політики в сучасній Україні, тобто діяльність держави у сфері юстиції створює правове підґрунтя для розробки та здійснення державної політики в усіх інших галузях, забезпечуючи тим самим функціонування органів державного управління в належному правовому просторі. З огляду на зазначене вивчення цієї галузі є безумовно актуальним для державно-правових наук.

Галузь юстиції завжди привертала і продовжує привертати увагу вчених науки адміністративного права через свою, з одного боку, важливість для належного розвитку держави і, з іншого боку, специфічність та несхожість з іншими галузями державного управління. Вчені розглядали галузь юстиції, її особливості, її об'єкти, управлінські форми і методи, але деякі питання залишилися поза їхньою увагою. Мова йде, зокрема, про визначення власно галузі «юстиція» як частини адміністративно-політичної сфери державного управління.